

010000, Астана қаласы, Үкімет үйі

010000, город Астана, Дом Правительства

№ _____

Қазақстан Республикасы
Құрылтайының депутаттарына

2026 жылғы 29 қыркүйектегі № ДС-36

Құрметті депутаттар!

Санаторий-курорттық әлеуетін дамыту мәселелері жөніндегі сауалды қарастырып, келесіні хабарлаймыз.

Қазақстан санаторий-курорттық және сауықтыру туризмін дамыту үшін айтарлықтай әлеуетке ие.

Анықтама: минералды және термалды сулар, емдік балшықтар, табиғи-климаттық ресурстар, сондай-ақ Бурабай, Сарыағаш, Жаңақорған, Мойылды, Алакөл, Рахман қайнары, Барлық-Арасан және басқа да қалыптасқан курорттық бағыттар ішкі және кіру туризмін дамытуға негіз болады.

Санаторий-курорттық объектілерді түгендеу және цифрлық тізілім қалыптастыруға қатысты

Санаторий-курорттық ұйымдарды есепке алуды Қазақстан Республикасы Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігінің Ұлттық статистика бюросы (бұдан әрі – ҰСБ) тиісті қызмет түрі бойынша (ЭҚЖЖ 86.10.3 – «Санаторлық-курорттық ұйымдардың қызметі») жүзеге асырады.

Қазіргі уақытта елде 333 санаторий-курорттық ұйым жұмыс істейді.

Анықтама: Астанада – 12, Алматыда – 34, Шымкентте – 20; облыстар бойынша: Абай – 7, Ақмола – 20, Ақтөбе – 7, Алматы – 22, Атырау – 4, БҚО – 3, Жамбыл – 16, Жетісу – 9, Қарағанды – 13, Қостанай – 8, Қызылорда – 17, Маңғыстау – 7, Павлодар – 7, СҚО – 3, Түркістан – 117, Ұлытау – 1, ШҚО – 6.

Санаторий-курорттық ұйымдар негізінен жеке меншікте болғандықтан, қазіргі таңда жүргізіліп отырған есеп олардың материалдық-техникалық базасы, нөмірлер мен төсек-орын қоры, жүктемесі және пайдаланылатын табиғи емдік ресурстар туралы деректерді жинау бойынша толық әрі нақты көріністі алуға мүмкіндік бермейді. Осыған байланысты Үкімет санаторий-курорттық ұйымдардың бірыңғай тізілімін қалыптастыруды көздейтін заңнамалық түзетулер әзірледі.

Қазіргі уақытта бұл түзетулер Құрылтайда «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне денсаулық сақтау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» заң жобасы шеңберінде қарауда.

Табиғи емдік ресурстарды пайдалануды реттеу жөнінде

2026 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша мемлекеттік есепте жиынтық қоры тәулігіне 64,6 мың м³ болатын жерасты минералды суларының 78 кен орны (140 учаске) тұр, олардың 47-сі пайдаланылуда.

Сондай-ақ қоры 456,3 мың м³ болатын емдік балшықтардың тағы 8 кен орны (11 учаске) пайдаланылуда. Олардың ең ірілері – Тұзкөл (Алматы облысы – 243 мың м³), Қарасор көлі (Қарағанды облысы – 68 мың м³) және Мойылды көлі (Павлодар облысы – 56,7 мың м³).

Жерасты минералды суларын пайдалану жер қойнауын пайдалану құқығы шеңберінде жүзеге асырылады, ал емдік қасиеттердің ғылыми расталуы курортология ғылыми орталықтарының бальнеологиялық қорытындылары арқылы қамтамасыз етіледі (ҰЭМ-нің 2016 жылғы 17 маусымдағы № 268 бұйрығы).

Сонымен қатар табиғи емдік ресурстарға бальнеологиялық және медициналық қорытындылар беру тәртібі қосымша заң жобасында реттелген.

Анықтама: Абай облысында «Барлық-Арасан» санаторийінің минералды және термалды суларын ғылыми зерттеу мәселелері пысықталуда.

Осылайша, «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының Кодексіне сәйкес жер қойнауын пайдалану құқығын беру және бальнеологиялық қорытындылар беру табиғи емдік ресурстарды пайдаланудың рұқсат беру мен ғылыми тәртібін қамтамасыз етеді.

Сонымен қатар, мүдделі жер қойнауын пайдаланушылардың қызығушылығының төмен болуы мен минералды суға сұраныстың жоқтығынан табиғи емдік ресурстар толық пайдаланылмай отыр.

Осыған байланысты Үкімет бірқатар ынталандыру шараларын қабылдауда, атап айтқанда, Өнеркәсіп және құрылыс министрлігіне Денсаулық сақтау министрлігімен және жергілікті атқарушы органдармен бірлесіп, санаторий-курорттық мақсатта пайдалану үшін перспективалы, игерілмеген жерасты минералды сулары мен емдік балшықтардың кен орындарының тізбесін айқындау, олар туралы мәліметтерді әлеуетті инвесторлар үшін ашық қолжетімділікте орналастыру және мұндай кен орындарына жер қойнауын пайдалану құқығын беруді жеңілдету жөнінде ұсыныстар енгізу тапсырылды.

Сонымен қатар курорттық аймақтар туралы заңнаманы жетілдіру кезінде оларды табиғи емдік ресурстарды бағалау негізінде құру және осы ресурстарды сақтауға бағытталған құқықтық режим белгілеу көзделуде. Санаторий-курорттық ұйымдардың жобаларын іске асыратын инвесторларға мемлекеттік қолдау шаралары қарастырылған.

Денсаулық сақтау және туризм салаларының өзара іс-қимылына қатысты

Санаторий-курорттық және туристік қызмет бойынша мәселелері заңнамалық деңгейде ажыратылған.

Қазіргі уақытта санаторий-курорттық қызмет пен медициналық туризмді кешенді дамыту мақсатында Үкімет мүдделі мемлекеттік органдармен және ұйымдармен бірлесіп, Қазақстан Республикасында медициналық туризмді дамытудың 2026–2029 жылдарға арналған ведомствоаралық жоспарын (*бұдан әрі – Ведомствоаралық жоспар*) әзірледі.

Ведомствоаралық жоспарды іске асыру қатысушылардың қызметін үйлестіруге, шетелдік пациенттерге арналған қызметтердің қолжетімділігі мен сапасын арттыруға, сондай-ақ елде медициналық туризмді кешенді дамыту үшін жағдай жасауға мүмкіндік беретін медициналық туризмді дамытуға кешенді тәсілді көздейді.

Атап айтқанда, Ведомствоаралық жоспарда мынадай іс-шаралар көзделген:

- медициналық ұйымдардың және (немесе) санаторий-курорттық ұйымдардың медициналық туризм шеңберінде көрсететін қызметтерін есепке алу тәртібін әзірлеу;

- медициналық туристерді ұйымдастырушылық, ақпараттық және өзге де алып жүру үшін медициналық ұйымдардың, ұлттық және ғылыми орталықтардың, ғылыми-зерттеу институттарының және (немесе) санаторий-курорттық ұйымдардың құрылымында медициналық туризм қызметтерін ұйымдастыру.

Сонымен қатар Ведомствоаралық жоспардың медициналық туризмді ілгерілетуге, пакеттік ұсыныстар қалыптастыруға, цифрлық платформаны дамытуға және шетелдік пациенттер үшін қызметтердің қолжетімділігін арттыруға бағытталған жекелеген іс-шаралары санаторий-курорттық ұйымдардың медициналық туризм саласына қатысуын кеңейтуге ықпал етуі мүмкін.

Қазіргі уақытта Ведомствоаралық жоспар мемлекеттік органдарда келісу кезеңдерінен өтуде.

Курорттық аймақтардың инфрақұрылымы үшін әкімдіктердің жауапкершілігіне қатысты

Облыстық және аудандық маңызы бар автомобиль жолдарын, сондай-ақ туристік инфрақұрылымды ұстау мен дамыту тұрақты бақылауда.

Анықтама: *халықаралық және республикалық маңызы бар жолдар бойында 1 428 жол жиегіндегі сервис объектісі жұмыс істейді, оның 93%-ы (1 329) Ұлттық стандарт талаптарына сәйкес келеді.*

Ұлттық парктер аумағындағы жерді пайдалану мәселелері ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың (*бұдан әрі – ЕҚТА*) белгіленген режиміне сәйкес реттеледі және Іле-Алатау, Шарын, «Көлсай көлдері», «Алтын-Емел», Бұйратау, Қарқаралы, Көкшетау, Жоңғар-Алатау, Сайрам-Үгем, Бурабай, Катон-Қарағай, Ұлытау, Баянауыл, Тарбағатай сияқты мемлекеттік ұлттық табиғи парктер әкімшіліктерінің құзыретіне жатады.

Мемлекеттік ұлттық табиғи парктерде туристік және рекреациялық қызмет объектілерін, оның ішінде визит-орталықтарды, қонақ үйлерді және өзге де қызмет көрсету объектілерін орналастыру үшін жер учаскелері¹ Мемлекеттік ұлттық табиғи парктерде туристік және рекреациялық қызметті жүзеге асыру қағидаларына сәйкес, тендер қорытындысы бойынша 5 жылдан 25 жылға дейінгі мерзімге ұзақ мерзімді пайдалануға беріледі. Қазақстан Республикасы Үкіметі жанындағы Инвестициялық штабтың 2024 жылғы 17 қаңтардағы шешімімен әкімдіктердің ұлттық парктер аумақтарында инфрақұрылымдық жобаларды жер учаскелерін олардың құрамынан алмай іске асыруына рұқсат берілді.

Өңірлерде курорттық аумақтарды дамытудың кешенді жоспарлары іске асырылуда. Мәселен, Щучье-Бурабай курорттық аймағында Щучье-Бурабай курорттық аймағын дамытудың 2025–2029 жылдарға арналған кешенді жоспары іске асырылуда. Оның шеңберінде Текөл көлін айналып өтетін автожол (13,5 км), екі су құтқару станциясы салынды, 15 км жарықтандыру монтажданды. 2026 жылғы шілдеде Арнайы мемлекеттік қордан 1,4 млрд теңге бөлінді, жыл соңына дейін су жабдықтау және су бұру желілерінің 83 км-і пайдалануға берілмек.

Абай облысында курорттық аумақтар үшін электрмен жабдықтау мәселелері кезең-кезеңімен шешілуде (Шипалы көліне дейін ұзындығы 18 км ЭБЖ, 250 млн теңге), ал «Барлық-Арасан» курорты үшін жол салу, сумен, электрмен жабдықтау, су бұру және аумақты абаттандыру мәселелері пысықталуда.

Сонымен қатар, курорттық аймақтарды айқындаудың, құру және шекараларын белгілеу тәртібінің, жоспарлаудың, рекреациялық жүктеме мен шекті сыйымдылықтың, инфрақұрылым объектілері тізбесінің және оларды құру мен ұстауға жауапты тұлғалардың бірыңғай тәсілін бекіту мақсатында, Үкіметпен курорттық аймақтарды дамыту және туристік инфрақұрылым саласындағы заңнаманы жетілдіру бойынша жұмыс басталды.

Ұзақ мерзімді қаржыландыру және инвестициялық ынталандыруға қатысты

Санаторий-курорттық ұйымдарға қатысты мемлекеттік қолдау шаралары қолданылады, оның ішінде кедендік баждардан босату және салықтық преференциялар түріндегі инвестициялық преференциялар, кредиттер бойынша пайыздық мөлшерлемелерді субсидиялау, әлеуметтік кәсіпкерлікке мемлекеттік гранттар, шағын және орта бизнес кәсіпкерлерінің инвестициялық жобаларына инженерлік-коммуникациялық инфрақұрылым жеткізу, сондай-ақ туристік қызметті қолдау шаралары бар: визит-орталықтар мен туристерді орналастыру орындарын салу және реконструкциялау шығындарының 10%-ын өтеу, санитарлық-гигиеналық торапты ұстауды субсидиялау (айына 83 300 теңге), жол

¹ Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2022 жылғы 5 наурыздағы № 73 бұйрығымен бекітілген

жигіндегі сервис объектілерін салу шығындарының 10%-ын өтеу, сыйымдылығы сегіз орыннан асатын автокөлікті сатып алу шығындарының 25%-ын өтеу.

***Анықтама:** «Сосновый бор» санаторийі (Қостанай облысы) «Өрлеу» бағдарламасы бойынша 598 млн теңге мөлшерінде жеңілдікті кредит тартты; Солтүстік Қазақстан облысында «Шалқар Су» санаторийінің (1 млрд теңге) және 500 төсек-орындық кешеннің (2,5 млрд теңге) жобалары іске асырылуда; Абай облысында Шипалы көліндегі санаторий жобасы (4 млрд теңге); Түркістан облысында 2026 жылы 2,5 млрд теңгеге 5 емдеу-сауықтыру ұйымы іске қосылды; «Рахман қайнары» санаторийін инвесторға сенімгерлік басқаруға беру пысықталуда.*

Осылайша, қолданыстағы заңнама жалпы алғанда санаторий-курорттық ұйымдардың қызметін, оның ішінде табиғи емдік ресурстарды пайдалану тәртібін, олардың ғылыми расталуын, денсаулық сақтау және туризм салаларын ажыратуды, сондай-ақ мемлекеттік қолдау шаралары заңнамалық тұрғыдан реттелген.

Сонымен қатар тиісті тізілімді жүргізу және медициналық туризмді дамыту заң жобасы шеңберінде қаралуда.

Жалпы, санаторий-курорттық әлеуетті дамытуды жетілдіру мәселелері Үкіметтің тұрақты бақылауында.

С. Жұманғарин